

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Rojaki slovenski!

Dne 27. junija t. l. vršile bodo se volitve v kmetskih skupinah za deželni zbor štajarski. Ni upanja, da se tukaj bistveno kaj izpremeni kmetskim ljudem na korist, Slovencem na blagost. Volilni red ostane, kakoršen je. Nemško-liberalna stranka pride zopet v ogromnej večini do gospodstva v deželnej hiši Graškej, t. j. gospôda, ki se dela gluha za težnje in potrebe kmetskega prebivalstva, ki nas Slovence, drugi narod v deželi, vže toliko let prezira, tlači in preganja, da nam niti enega sedeža ne privošči. ne v deželnem odboru pa ne v deželnem šolskem svetu. Zmiraj nam nalaga velikih deželskih doklad pa vedno brez ozira na naše narodne potrebe in pravice.

Blizu trideset let borimo se zoper nemško-liberalno stranko in še je treba borbo nadaljevati dosledno, krepko, složno, kakor do sedaj. Nam štajarskim Slovencem gre za narodni obstanek, za življenje ali smrt. Narodni naši nasprotniki ne morejo prikrivati svojih nam sovražnih nakan. Z vsemi sredstvi, na vso silo delajo, da bi nas potlačili in hitreje ko mogoče zbrisali iz števila živih, iz broja slovenskih narodov.

To pa ne more in se ne sme zgoditi. Južna naša Štajarska bila je od nekdanj in mora ostati — slovenska. V to ima pripomagati vsak, v katerega prsih bije pošteno, slovensko srce, zlasti pri teh volitvah. Zopet moramo in hočemo poslati narodnih zastopnikov, slovenskih bojevnikov v Gradec, da nas ondi branijo, zagovarjajo in se potegujejo za naše vsestranske potrebe in koristi.

Očividno pa je, da tukaj ničesar ni toliko treba, kakor močne sloge in vzajemnega postopanja. V dosego tega sklicalo je predsedništvo „Slovenskega društva“ dne 3. in 10. junija t. l. zaupne može v Maribor. Udeležilo se je mnogo najveljavnejših mož slovenskih. Po nadrobnej in vestnem posvetovanji sklenili so slavnim volilecem slovenskim v kmetskih skupinah navetovati in priporočiti, da se dne 27. junija t. l. izvolijo v deželne poslance štajarske naslednji p. n. gospodje:

I. v Brežicah za okraje: brežiški, kozjanski in sevniški:

Jožef Jerman, cesarski svetovalec, bivši deželni poslanec;

II. v Celji za okraje: celjski, konjiški, šmarijski, laški, vranski in gornje-grajski:

Mihael Vošnjak, posestnik v Celji, državni poslanec, predsednik južno-štajarske hranilnice in zveze slovenskih posojilnic;

Dr. Jožef Serbec, posestnik v Celji, odvetnik, načelnik okrajnega zastopa in posojilnice celjske, bivši deželni poslanec;

III. v Ljutomeru za okraje: gornje-radgonski, ljutomerski in ormoški:

Dr. Ivan Dečko, odvetniški kandidat, okrajni odbornik v Celji;

IV. v Mariboru za okraje: mariborski, št. lenartski in slov. bistriški:

Dr. Franc Radač, c. kr. notar, posestnik, bivši deželni poslanec in deželnega glavarja namestnik;

Franc Robič, posestnik v Lembahu pri Mariboru, c. kr. okrajni šolski nadzornik;

V. v Ptujci za ptujski in rogački:

Dr. Franc Jurtela, posestnik, odvetnik, okrajnega zastopa načelnik, bivši deželni poslanec;

VI. v Slov. Gradci za okraje: slov. graški, mahrenberški in šoštanjski:

Dr. Jožef Šuc, duhovni svetovalec, nadžupnik in dekan pri sv. Martinu nad Slov. Gradcem, bivši deželni poslanec.

Rojaki! Vaša bodi sedaj skrb, da pridejo ti možje kot poslanci, kot zastopniki slovenskega naroda v deželni zbor. V ta namen vdeležite se volitve v popolnem številu, pred vsem volitve volilnih mož, kajti te odločujejo izid pri volitvi poslancev. Volite pa za volilne može samo značajne, zavedne Slovence. Kdor ni slovenske krvi, slovenskega rodú, ne volite ga!

Dan volitve naj pričuje o narodni zavednosti, naj oznanjuje slovensko zmago!

V Mariboru, dne 10. junija 1890.

Vse za vero, dom, cesarja!

V imenu shoda zaupnih mož slovenskih

Odbor Slovenskega društva.

Vzledna občina.

Velika Pirešica, dne 6. junija.

Zopet dobili so eno po prstih naši nemčurji, in zdaj pobešajo glave, kakor mali otroci, katere je sram. Napeli so se bili namreč ti možiceljni zoper volitve v občinski zastop Velike Pirešice. Te pa so bile o dnevih 10. in 11. marcija to leto. Ni pa nemčurjem šlo v njih nemško glavo, kako je to mogoče, da so kljubu tolikemu trudu, kojega so imeli pred volitvo; tolikim obljubam, koje so delali; tolikim poje-dinam, koje so na medvedovo kožo napravljali, vendar-le tako sramotno propali. Že prvi dan, ko je volil tretji razred, prignali so vso svojo čredo zapeljanih ovác in dobili so 29 glasov nasproti 76 naših. Drugi dan dopoldne vjeli so jih pa 17 nasproti 39 naših v drugem raz-redu, a popoldne, ko je volil prvi razred, so se jim žarila lica od veselja, videč med saboj vse graščake in ravnatelja rudokopja; in že so prešteli, da naših možev 6 manjka, ker eden je bil ravno umrl, a ostali ležali so bolni doma. A tudi tukaj jim je spodletelo; bili so v manj-šini za dva glasa; akoravno je gospa Žuža iz Žalca priskočila jim s pooblastilom na pomoč.

Kakor da bi je bil s kropom polil, tako so šli poparjeni iz volilne sobe, in še srečno ni rekel nobeden teh omikanih pragermanov. Kaj je pa zdaj še početi? Tako ni potrpeti; toliko truda poprej in zdaj bi naj bilo vse za-stonj? Velika Pirešica, kjer prebiva poleg 3200 duš le še samo 12 Nemcev, pa še od teh je eden graščak Hrvat, naj bi imeli krmilo občine zopet Slovenci v rokah! Ne; to ne sme biti. Hajdi v Celje k okrajnemu glavarstvu, to naj dela čudeže in najde vsaj eden uzrok, da se volitev ovrže. Ker pa c. kr. okrajno glavarstvo ni vedelo nobenega uzroka, pa so si izmislili ga kar sami. Jaz rečem: izmislili, kajti bilo ga itak ni. Vrgli so se pa na tretji razred, češ: tamkaj je bilo 6 pooblastil preveč; ta nam morajo za neveljavna izreči! In res, kar iz rok-ava so stresli grdo laž, da so naši 6 poobla-stil v tretjem razredu kar sami naredili, ne da bi dotične žene kaj vedele za to; se ve, da je bila to le izmišljena grda laž, kajti žene so bile pripravljene s prisego potrditi, da so v pričó dveh prič pooblastila dale, prav dobro vedoč, komu in zakaj; in to je tudi visoko c.

kr. namestništvo spoznalo, katero je z dnem 26. maja volitev potrdilo, vršitev tajiste kot pravilno s pohvalo do županstva izreklo in s tem je nasprotnikom vzelo pravico še višje se pritožiti. Vsled tega pa so zdaj tako poparjeni in hodijo, kakor mokre miši, klaverno, ker pač predobro vejo, da jim je za vselej odklenkalo. Tako se je eden prvih nemčurjev sam izrekel, da, ako še tudi zdaj pri tej volitvi propadejo, ko so se vendar iz cele svoje moči trudili, po tem pa vidijo, da je vse zastonj.

Da, zastonj je ves Vaš trud, ubogi zaslep-ljeni nemčurčki! Velika Pirešica je za Vas, za nemčurstvo za vselej izgubljena. Odkar je pre-vladal tukaj slovenski duh, ni ga več prostora za nemčurstvo. Odkar sta naša sveta blagovest-nika, sv. Ciril in Metod napravila tukaj lepi vrtec, v kojem se je zbralo že nad 120 vrtnar-jev in vrtnaric, kateri zalivajo gredice sloven-ske mladine, da se blažijo mala nježna srca otrok slovenskih, ni več prostora za nemški šulverein, po katerem so se Vam pred leti tako sline cedile. Odkar je vpisanih v naši občini nad 200 udov pri družbi sv. Mohorja, ni Vam treba več upati, da bi še kdo čital „lisjaka“, ko bi tudi izhajal. Velika Pirešica je in ostane prebujena, zvesta svoji mili domovini, in pre-den bode preteklo še par let, ne boče ni enega nemčurja več tukaj, kajti še ti, kolikor jih je, so le uboge zapeljane sirote, in preveč odvisni od „Votra“, katerega morajo ubogati, ako ne, pa plačati; a tudi tem bode slavna posojilnica in južno štajarska hranilnica pod pazduho segla, potem bode pa „Voter“ sam ostal, kar že koli mu ljubi. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Delo na krompirišči.

Poleti hodi v časih gospodinji trdo za hrano, ki je je svinjam treba in tu si sem ter tje katera pomaga s tem, da si nažanje zeli na krompirišči. Ako je ta zel raznoteri plevel, ki raste na krompirišči, tedaj stori ona pač prav, ali še bolje, če ne žanje samo zeli, ampak če jo iz korenine izruje, kajti plevel je na poti krompirju in jemlje mu brez potrebe redilnih moči, svinjam pa tekne dobro, naj se jim že daje sveža, ali pa se jim je skuha.

Vse kaj druga pa je, ako si ona našanje za svinje krompirjeve zeli. To je, na ravnost rečemo, krivo od nje in napravi si v tem škodo na dva kraja, na zdravji svinj in na rasti krompirja. Ako namreč sviné te zeli več povžije, dobi razne težave v drobji, največkrat pa hudo drisko. Vsled tega jame se držati klaverno in loti se ga ležje katerakoli druga bolezen, katerih poleti ni ravno malo število.

Zatem pa še škoda na krompirji! Zel je krompirju to, kar so pri živali pljuča in želodec ob enem. Po zeli dobi namreč krompir iz zraka ogljik in druge snovi, ki so potrebne, da se krompirju razrastejo gomolji v zemlji. Če se torej požanje krompirju zel prerano, ni mogoče, da dozori in se razvije tako, da je zdrav ter se drži dalje časa. Skušnja tudi kaže, da tak krompir k malu gnjuje, more biti že v zemlji, in če še tudi ne v zemlji, izgodi se to k malu doma, v kleti. Vsled tega torej nikakor ne kaže žeti zeli, predno dozori krompir v zemlji.

In še nekaj druga je, na kar opomenimo dnes pri krompirji naše bralce, to je: peronospora na krompirji. Nekaj let sem se kaže ona že tudi po nekaterih krajih na krompirji. Ime ji je peronospora infestans ali po naše škodljiva peronospora.

Lani so jo na večih krajih imeli in ker ima blizo enake nasledke, kakor pri trsu, zato so jo jeli že tudi na enak način odvracati — s škropljenjem krompirja z bakreno galico.

Kaže se pri krompirji peronospora v tem, da zrumeni listje in steblo rano, že v meseci avgustu in vsled tega zastane rast pri gomoljih in zato začnejo gnjiti. Da škropljenje pomaga zoper peronosporo tudi pri krompirji, to so lani že videli tisti kmetovalci, ki so jo imeli na krompirji pa so zato tudi škropili zoper njo. Kjer so škropili, tam je bila zel ostala do konca zelena in krompir je bil zdrav; kjer pa tega niso storili, tam je bilo gomolje drobno pa še to večinoma nagnjilo.

Ne vemo, je-li se kaj enacega že tudi pri nas kedaj pokazalo, zato pa prosimo naše bralce, naj nam poročajo, ako so že zapazili kedaj enako prikazen na svojem krompirišči, vsekako pa bode dobro, da se pazi za naprej tudi v tem oziru na krompirišče, da se znamo za prihodnje čase braniti zoper krompirjevo peronosporo. Škoda bi sicer bila prevelika, ko bi tudi ta „vsakdanji kruh“ nam vzela škodljivka.

Sejmovi. Dne 13. junija pri sv. Andraši v slov. gor., pri sv. Janži poleg Sp. Dravberga v Brežicah, v Rogateci in v Zalci. Dne 14. junija v Poličanah. Dne 16. junija pri sv. Barbari nad Konjicami, v Jurkloštru, v Kostrivnici, v Lembahu, v Mozirji na Planini in pri sv. Vidu za Ptujem. Dne 17. junija pri sv. Trojici v slov. gor. in dne 18. junija v Imenem. Dne 20. junija v Vitanji.

Dopisi.

Iz Orehove vesi zunaj Maribora. Večkrat se graja nemškutarija pri obč. uradih iz raznih občin v dopisih „Slov. Gosp.“, le iz naše občine ne prinese ta list nobenega berila, kakor da bi tukaj vse v najlepšem redu bilo, pa je ravno narobe, naš obč. predstojnik Peter Leschnigg je naši narodnosti nasproten in vleče z nasprotniki, ter v vsaki priliki stiskuje narodnjaka, za občinsko korist pa se borno malo briga. Ko so letos svitli cesar blagovolili našim pogorelcem 1000 gold, vedel je naš predstojnik dobro ločiti vsakega, ki pri volitvi ni njegova volil. Posestnik Anton Gojčič volil je pri obč. volitvi z narodnjaki in je bil zato sedaj tako osrečen, da ni niti krajcarja dobil od tega darila, čeravno je med najbolj zadetimi, kajti zavarovan bil je slabo, zgorelo mu je pa še razun gospodarskega orodja tudi parizarski voz, štiri svinje itd., na posestvu pa ima še lep debeli stari dolg — pa naš občinski oče predstojnik njegova edinega ni priporočil, da bi bil kaj dobil, češ, da njegov oče, to vem jaz, — ima še nekaj cvenka v žepu. Misli si, dragi bralce, če imaš ti bogatega očeta ali strijca, ki ti nič ne da in bi bil toliko nesrečen, pa da ne bi bil ravno zavoljo svoje narodnosti obdarovan, kakor drugi manj nesrečni? Naš obč. predstojnik dobro ve, da ima varno zaslonbo za seboj od druge strani, zato se pa upa še bolj šopiriti. Lansko leto bil je naroden obč. predstojnik iz sosednje občine zaradi veliko manjših enakih pregreškov, kakor jih je sedaj ta napravil, in bil tudi tožen, takoj odstavljen, ta pa je sedaj bil komaj uljudno opomnjen a zgodilo se mu ni nič. Ko se je v jeseni stari peši pot preko železnice, ki pelje za grabnom vaške vode in na bližnje travnike, brez katerega ne moremo izhajati, zagrabil, prosili so vaščani našega predstojnika, ki biva na skrajnem koncu občine, naj še on skusi, da se nam ta pot zopet odpre, ni storil čisto nič, pač pa je očetu zgoraj imenovanega Anton Gojčiča porogljivo rekel: Le sami si pomagajte, jaz nočem nič za vas, zakaj kateri se meni zameri, tak je tako, kakor bi se vragu zameril. Ali ni to vrli župan!

Z Marenberskega okraja. (O volitvah.) Z neko skrbjo opazujemo priprave za letošnje volitve. Bati se namreč nam je zategadel, ker Slovengraški in Šoštanjski okraj nista edina gledé kandidata. Bratje zjedinite se, kajti vidite: kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Ni namreč več dosti zakrita tajnost, da kandidira „za kmete vneti“ g. Fr. Kovač, posestnik pri sv. Antonu na Pohorji. Ako bi se mu posrečilo dobiti nekaj volilcev na svojo stran še o pravem času, — na zadnjo uro bo pritislila mu na pomoč vsa liberalna garda —, kdo ve, ako Slovenci niso složni, ali še kje ne

zmaga on s svojo — sedaj še zakrito — liberalno stranko? Parola jim je: volite kmeta, kateri bo največ storil za vas! Bolj nevedni kmetje dali se bojo slepiti, ne pomislivši, koliko se da v Gradcu za kmete in Slovence storiti, da namreč g. Kovač v svoji neizurjenosti še toliko ne bi dosegel za nje, kakor kateri drugi vešč poslanec. Navrh tega bi mu pa tudi v resnih slučajih roke vezala liberalna stranka, da se bi ji moral udati. Nasledek bi bil, da bi imeli v dež. zboru med poslanci več enega kimovca; med tem, ko neodvisni narodni poslanci naši vsaj želje svojih volilcev neustrašeno razodevajo. Toraj kmetje, ne dajte se motiti s takšnim govorjenjem, kajti prepričani bodite, da liberalcem nikakor ni na tem, da bi vam z novim poslancem kaj koristili, temuč naj bi jim naš poslanec bil zvest — sluga, kar pa seveda ne sme biti. Toraj proč z g. Kovačem kot kandidatom nemškutarjev; Slovenci bomo in hočemo voliti neodvisnega in čvrstega Slovenca za dež. poslanca! Zadravski.

Iz Trnoveljske okolice pri Celji. (Slovincem veselje, nemčurjem pa žalost.) Gospod urednik, že je 3 leta minolo, od kar niste dobili od nas nobenega poročila, zato vas prosimo zdaj, da nekaj besed objavite. Pred 3 leti smo poročali našo žalost, zdaj pa vsem poročamo veselje in ravno zaradi volitve v Škofljivasi, dne 28. in 29. aprila, naj izve slovenski svet, kako smo nemčursko drevo izpodsekali in vrgli na tla in boste rekli, zakaj tako hudo? Zato, ker smo 3 leta brusili in mahnili smo ravno na nemčursko drevo o muzgi; zdaj je proč. Tako stori združena moč; prišli smo, kakor križarska vojska na volišče, ene misli in enega duha, brez vse agitacije in izvolili smo čisto slovenski novi odbor. Če naj povemo, obnašali smo se tako-le: vozili smo se s štirimi konji skupaj zato, ker se lahko; godbo smo tudi imeli zato, ker smo radi veseli, jedli smo tudi in pili zato, ko smo živeli in ob konci volitve so vsaki dan možnarji pokali, da je bilo veselja. To je vse naše djanje, menda pravično, akoravno nas je Celjska „Vahterca“ grdila pred svetom. Zato pa tudi mi nočemo molčati, saj znamo odgovoriti, kar je prav. Zdaj bo vse drugače v naši občini, ako Bog da, začelo se bode slovensko uradovati, rodila se bode podružnica sv. Cirila in Metoda in tako bo vse ozelenelo, kakor o vigredi. Zdaj smo zadušili v naši občini šulvereinsko šolo. Judeževih grošev nam ne bo treba poberati. Stari gosp. Okoren in njegovi pristaši so nam postavili v Škoflji vasi občinsko hišo in novi jo bo prodal, ako jo hoče kateri kupiti, kajti za nas je „prenobel.“ Kaj bodo pa zdaj začeli ti možaki? Kaj Okoren in kaj vsi drugi? Zdaj smo Slovenci na noge stopili ter smo tako, kakor siva skala na morju, ker je nikdar nobena sila ne gane,

ampak razkaditi se mora, kakor dim. Blizo 10 let je vodil občino stari g. Okoren svojelastno pa niso videli obljubljeni dežele, menda Bismarkove, ampak so ostali doma, na slovenskej zemlji. Slovenski kruh jih redi, slovenska mati jih je rodila, pa pozabili so na vse to. Toda nič na žalujte preveč; žalost človeku srce mori. Delajte pokoro, človek od žene rojen le kratko živi; vsaka reč le en čas trpi, in prav tako pri nas nemškutarija in nje bahanje. Naš novi župan je g. Mihael Bikošek. Bodi pozdravljen kot naš občinski predstojnik in zakličemo enoglasno vsi: Bog Te živi mnogo let, delaj pridno, zvesto in pošteno, bodi z nami! Vsakemu daj dober nauk! Tako zaslužiš vso vdanost in tudi spoštovanje od nas, ter ti jo bomo tudi skazali vsaki čas. To smo hoteli mi imeti in to smo tudi storili, nemčurstvo pa naj ne oživi nikdar več!

S Klanca pri Dobrni. (Razodeta skrivnost.) Neki tukajšnji posestnik je blizo svoje hiše v koprivji pri cesti pod gozdom dne 5. maja našel — človeško glavo. Isto so prepoznali kot lastnino 72 let starega krojača po okolici dobro znanega. Ker starček ni mogel več delati, si je s prošnjami kruha iskal pri dobrih ljudeh. Bival je v nekej koči kot najemnik sam. Sosed ga niso pogrešali, ker je od doma izostajal po cele tjedne. In sedaj, kdo bi zamogel povedati, odkod-li je prišla njegova glava! Splošnja sodba je glasila tako: starček je bil slabotnega života, na potu za delom ali beraštvom je kje v gozdu počival in nagloma umrl naravne smrti, sedaj pa je glavo prinesla k cesti kakšna žival. Da bi se bilo pripetilo hudodelstvo, o tem nobeden pameten človek, ki naše pridno ljudstvo pozna, še niti misliti ni mogel. Z iskanjem so nemalo trpeli požrtvovalni župan, orožnik in občinski služnik. Še le dne 8. maja so imeli nemilo srečo. Obute noge, klobuk, palico, kljuko, peneznico s 24 kr. so zasledili v obgorelem gozdu. Istega je še pred Velikonočjo ogenj oškodoval v obsegu pol orali. Ker je siromak tam blizo beračil, je tudi on prihitel gasit. Svojo torbo je obesil na drevo, ali ta mu je zgorela z milodari vred. Da bi pa tudi on bil v ognji našel smrt, ni vedel nikdo. Bržkone je gasil sam na takem kraju, kamor ga drugi gasilci niso mogli videti. Siromaka je menda hlapeči plamen zadušil v trenutku, tako, da ni mogel izgovoriti besede z naznanilom za pomoč. Šumska živad je za živež porabila ves srednji del trupa, raznosila je kosti, tudi čeljust, a močno oškodovano glavo spravila je na pot in ljudem povzročila precej skrbi, dokler se skrivnost ni razodela.

S Ptujске gore. (Odgovor.) Po § 19. tiskovne postave zahtevam, da se dopis od 29. majnika t. l., št. 22., str. 4, prekličie, kakor sledi: Neresnično je, da je tukajšnji izpitani

in zapriseženi c. kr. poštar kedaj svojo uradno dolžnost, naj si bode na kakoršenkoli način zamarnjal, sosebno pa, da so ga morale pošto obiskajoče stranke po krémah iskati. Neresnično je, da se je poštarjeva supruga proti katerej stranki nespodobno vedla.

Fr. Dreflak, c. kr. poštar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Jutri se vrne Nj. veličanstvo svitli cesar iz Budapešte na Dunaj ter ostane tamkaj do dne 20. junija. O sklepu delegacij, ki bode najbrž dne 24. junija, bode pa že sopet v Budapešti. — Minister zunanjih zadev, gróf Kálnoky je v odseku avstrijske delegacije razložil razmere, v katerih se nahaja naše cesarstvo do drugih, sosednjih držav. Kakor on sodi, so le-te prav dobre, če se izvzame Srbija; tam veje neki „neprijazna sapa“ proti naši državi. — Volilni odbor štajarskih nemških licalcev računi, da bode liberalcem tudi pri teh volitvah, za katere se vrše priprave, sreča mila in je skoraj gotovo, da jim bode, vsaj po mestih in v velikem posestvu, „slepa sreča“ na njih strani. Ljudje še dajo pač vedno veliko na prazne, „nemške“ besede. — Umrl je dr. J. Pscheiden, dež. in drž. poslanec. Rajnik je bil neustrašljiv zagovornik štajarskih nemških kmetov in je v občé konservativna stranka izgubila z njim veliko. — Koroški Slovenci se pripravljajo z vsó resno silo za prihodnje volitve in to se godi sedaj veliko ležje, odkar imajo polit. društvo „Straža.“ Ali tudi „bauernbund“, liberalna spaka, ne zaostaja in dela za liberalce največ po slov. občinah, po nemških pa nima nič kaj zaupanja. Slov. nemškutar je pač dober človek, da se meče ljudem pod noge, katerih pošten nemški kmet ne mara. — Občina Zatorje na Kranjskem je uvrstila J. Grilla, c. kr. okr. glavarja v Litiji, med svoje častne občane. Kake zasluge ima g. glavar za občino, to ni znano, pač pa je obč. zastop v rokah nemškutarjev in to nam razjasni more biti zasluge g. glavarja. — Kranjski dež. odbor je kupil v Ljubljani prostor za novo nemško gledališče. Mestni zastop je bil odklonil predlog, naj ga kupi mesto. — Mestni zastop v Gorici še je po svoji večini napeto laški, vendar pa že od zadnjih volitev za nekaj pojenjuje v tem. — Iz Primorja podajajo se leto in dan revne žene v Aleksandrijo, v Afriki, v službo in vrnejo se čez nekaj let zopet domov, lahko se zna, da ne boljše. Zoper to razvado bi se dalo pač veliko reči. — V Trstu je bil te dni princ Battenberg, svoje dni bolgarski knez, iz Trsta sé je podar dolí v Dalmacijo. — Slov. šola, katero vzdržuje, družba sv. Cirila in Metoda v Trstu, dobi v jeseni že tretji razred. Slov. stariši radi pošiljajo otroke va-njo. — V Zagrebu

je umrl O. Utiješinović, svoje dni veliki župan in čislán hrv. pisatelj. — Ogerski drž. zbor pretrga svoje posvetovanje te dni in počiva potem tje do jeseni. — Drž. dohodki so v Bosni in Hercegovini blizo za pol milj. večji, kakor stroški. To je že nekaj, toda stali ste dve deželi Avstrijo že veliko denarja!

Vunanje države. Katoliški stranki, to je: tisti, ki ne gre skoz drn in strn z italijansko vlado, v Rimu ne kaže, da se vdeleži volitev v mestni zastop. To je menda prav, ker je doslej zastop mesto globoko v dolgove zakopal. — Po vsej Italiji je denarni polom, to se pravi, veliko bank in vsled tega tudi trgovcev nima s čem plačati, kar so na dolgu. Več trgovcev je seglo vsled tega po strupu, več drugih pa je izginilo. Lepo vam je to gospodarstvo v srečni Italiji! — Na Francoskem ne trpijo tujcev dolgo in imajo posebno postavo, vsled katere dobi tujec le s težavo pravico živeti na francoskih tleh, ako nima obilo denarja. Tacih pa se ne branijo nikjer, torej tudi pri Francozih ne. — Tudi v Belgiji so te dni volitve v drž. zbor in liberalci so napeli vse žile, da bi dobili večino, toda, hvala Bogu, ni strahu, da bi se to zgodilo. — Govorica gre po svetu, da se snuje neka zveza Anglije, Nemčije in Rusije. Angleški poslanec v Petrogradu ima za to zvezo niti v svojih rokah in ruski car bojda ni zoper njo. Ne da se reči, kaj je na tem resnice, kaj pa domišljije. — V Berolinu napravi se cesarju Viljemu I. velik spomenik in denar za-nj pride iz vseh nemških dežel. Cesar Viljem II. je ozdravel hitro, prej kakor so mislili s kraja. — V Rusiji še gledajo vedno pisano na katoliško cerkev in bi raje dnes, kakor jutri videli, da bi vsi k pravoslavni cerkvi pristopili. No na hvalo katolikov pa se ni bati tega. — Na telovo so imeli katoliki v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije, veliko procesijo in se je vdeležil je tudi „zjedinjeni“ škof msg. Petkov, pravoslavni prebivalci so se čudili temu, ali gotovo jim je to dopadlo. — V Srbiji zbira liberalna stranka na novo svoje može in torej čuti, da stranka, ki je v manjšini, zato ne sme rok križem držati, če še hoče kedaj priti do večine. — Na meji Turčije proti Srbiji so bile zadnje ni praske, podobne ustaji ali puntu. Kakor se pa kaže, ni bilo prave ustaje, ampak samo neke rodbine so se med seboj sprle in stepte do krvi. — Iz Afrike ni poročil, ki bi bila vredna spomina. — Vlada nove republike v Braziliji se kesá, da je poklicala poslanca iz Rima in je poslala sedaj novega; da prikrije svojo zmoto, zato mu ni ime več poslanec, ampak poročevalec. No na ime ne pride veliko. — V državi Cincinnati, v severni Ameriki, imajo vse delo velike tovarne in pravi se, da je n. pr. čevljar, ki dela na svoje ime, tam že „bela vrana“. To pa

nikakor ni dobro in prej ali slej bode iz tega nevarnosti, ki jih bode groza za vse prebivalce.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Otizo.

(Spisal F. R.)

(Dalje.)

Potem nam je gospod povedal, da je deželjska gosposka sesedlo tekočino, katero so Otiznjani imenovali kri, kemično preiskala ter ravno pred dvema dnevoma razglasila, da je ta stvar le naravska prikazen.

H kratu pa je v dvorani vse potihnilo; kajti izza dolge mize vstal je en gospod ter napil po nemški v zeló raztegnjenem govoru gospodu godovnjaku. Izbornemu govoru so sledili gromoviti „eljen“-klici. Tudi ta gospod, ki je sedel pri naši mizi, šel je godovnjaka pozdravljat. Ko pa se je zopet vrnil, nam je pošepnil: „Prejšnji govornik je tukajnji šolski ravnatelj; on je tudi Štajarec.“

„Kolikor ravno iz prejšnjega prizora sklepati morem,“ rečem na to jaz, „mora ta gospod ravnatelj za vaše mesto posebne zasluge imeti, ker mu gospoda, kakor smo poprej videli, prednost daje; mogoče je pa tudi, dovolite mi, gospod, to vprašanje, da madjarski narod svoje učitelje v obče spodobno spoštuje in njih zaslugam primerno čisla?“

„Da, gospod, takó je tudi,“ reče na to on, „kajti madjarski narod je v tem oziru na najvišji stopinji; on zna, kakor nobeden drug narod, ceniti zasluge svojih narodnih učiteljev!“

Kakó pa je pri nas na Slovenskem v tem oziru? Na to vprašanje nečem odgovoriti, vendar smem reči, da še nisem slišal, da bi se kedaj bil kateri Slovenec o svojem narodnem učiteljstvu takó izrazil, kakor se je izrazil ta Madjar o svojem učiteljstvu.

Škoda, da se nismo mogli z istim tujcem o šolstvu in učiteljstvu dalje pogovarjati. Izza dolge mize vstal je namreč oni govornik ter nas, ne da bi se nam poprej predstavil bil, glasno vprašal: „Od kod ste vi, moji ljubi Štajerci?“ Umeje se samo ob sebi, da smo mu h kratu enoglasno imenovali našo domačijo. Na to je z radostnim srcem pristopil k naši mizi ter se nam s solznimi očmi tako-le predstavil: „Jaz sem Ivan Murkovič, rojen Štajarec — Malonedelčan, sedaj tukajšnji šolski ravnatelj, edini Slovenec v tem mestu. Pozdravljam vas, kakor pozdravlja slovenski dijak svoje roditelje, ko ga obišejejo v dalnjem tujem mestu. Blagovolite se potruditi v moje stanovanje. Darujte mi vsaj eno urico, da se z vami radujem!“ Potem, ko smo se mi njemu predstavili, šli smo ž njim.

Prišedši v šolski hram, ogledali smo si najpoprej šolske sobe in druge šolske prostore. potem pa smo šli v ravnateljstvo. V prvi sobi pozdravili ste nas ravnateljovi hčerki, Micika in Julika, ter nas peljali v drugo sobo, kjer je bila miza h kratu bogato pokrita. Po gospej soprogi smo se zastonj ozirali, kajti g. Murkovič je vdovec.

Ko nam je nit pogovora o navadnih rečeh pošla, nazdravil sem jaz gospodu Murkoviču. V teku zdravice miloval sem majko Slovenijo, da jo je ostavil jeden tako zmožnih slovenskih učiteljev, kateri bi lahko za blagor njenih sinov in hčerá mnogo, mnogo koristnega storil.

Te besede so gospoda Murkoviča nekoliko užalile. Rekel je, ko se je za zdravico zahvaljeval, med drugim, da nikar ne smemo misliti, da bi se on bil, če tudi je Slovensko ostavil, majki Sloveniji izneveril. Služboval je baje najprej na Prekmurkem, potem na Slovenskem v sv. Križu pri Ljutomeru in v Trbovljah, pa je v teku svojega službovanja uvidel, da je bolje, če se človek ravna po prislovcu: „Kjer boljše, tem dalje!“

Pri teh besedah nisem se mogel vzdržati, da mu ne bi ugovoril ter ga vprašal, kakó-li mu je mogoče vzbujati in gojiti v srcih izročene mu mladeži ljubezen — materinščine, katere sam ne čuti, kar nam avstrijsko-ogerskim učiteljem, vsem brez izjeme, postava veleva.

(Konec prih.)

Smešnica 24. Učitelj se poda za malo časa iz šole in Markec Dolgin, znan porednež, se vsede k malú na stol g. učitelja. V tem pa se vrne g. učitelj že v šolo ter še dobi učenca na svojem stolu. „Kaj?“ okrega ga za to, „kaj ti pride na misel? Učitelj bi-li rad bil na mesto mene? Neumen si dovolje za to!“

Razne stvari.

(Pastirski list.) Te dni se razpošlje pastirski list mil. knezoškofa. V njem govore vsi avstrijski škofje do svojih vernikov o potrebi verske šole.

(Zahvala.) Visokorodni g. baron Gödel-Lannoy ne vzprejme več poslanstva v dež. zbor štajarski in zato je „Slov. društvo“ v Mariboru poslalo posebno deputacijo treh svojih udov do njega, da se mu zahvali v imenu njegovih volilcev za njegovo delovanje v dež. zboru za koristi slov. ljudstva. Gospod baron je zastopal skozi 12 let Mariborski okraj v dež. zboru v Gradci.

(Praznovanje.) Nemški turnarji so iz Celja vzleteli na telovo v Konjice ter so imeli ob Zajškega samostana podrtinah — „prebilen zajutrek“. Tako pripoveduje o njih „D. W.“ Ali ji bodo hvaležni za to!

(Mili dar.) Za olepšavo farne cerkve sv. Ane v Framu so č. g. Vido Janžekovič, kaplan Sladkogorski, 1 gld. darovali. Hvala! Odbor.

(Volilo.) G. dr. Lovro Čuček, c. kr. polkovski zdravnik v pokoji, je te dni umrl pri Šentilji v slov. gor. ter je volil svojo zapuščino družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Stari goldinarji) z dne 1. januarja 1882 pridejo z dnem 30. junija ob veljavo ter se dotlej tedaj naj dajo iz rok, sicer ima človek zavoljo njih pozneje sitnobe.

(Akad. podružnica) družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu imela je 7. junija t. l. v dvorani akad. društva „Triglava svoje IV. letno občno zborovanje, pri kojem se je volil nov odbor: Žolgar Janko, stud. iur., predsednik; Dereani Emanuel, stud. med., podpredsednik; Mohorič France, stud. med. blagajnik; Mayr France, drnd. iur., namestnik; Žitek Jaroš, cand. med., namestnik.

(V Južno štajarsko hranilnico v Celju) vložilo se je v preteklem mescu maju na 64 novih 73.340 gld. 53 kr. vzdignilo pa le 13.895 gld. 18 kr. toraj vložilo več, kakor vzdignilo za 59.445 gld. 36 kr. Od julija lanskega leta, ko se je hranilnica odprla, do koncem maja t. l. se je pa vže vložile 548.456 gld. 93 kr., vzdignilo pa 141.168 gld. 59 kr. in je stanje hranilnih vlog koncem maja t. l. 408.830 gld. 50 kr. Mesca maja prosilo je 76 strank posojila 81.410 gld., dovolilo se je pa posojil 62.630 gld. in izplačalo 41.540 gld. Od začetka hranilničnega poslovanja do koncem maja t. l. toraj ne v celo v enem letu se je izplačalo posojil 311.565 gld.

(Nesrečna smrt.) Dne 27. maja se Andre Fras, posestnik mlina v Senarski, iz sejma domu pelja, zvrne pa se voz in revež pade tako močno, da se mu drob utrga in on v malih urah izdihne svojo dušo. Mož je zapustil ženo in dva otroka.

(Pogreb.) 13 čast. duhovnikov s preč. gosp. dekanom Šribarjem iz Škal na čelu vdeležilo se je na Telovo pogreba rajnega č. gosp. Mateja Pogelšeka, umirovljenega župnika v Šmihelu pri Šoštanji.

(Strupena rosa.) Da bi se strupena rosa že zdaj prikazovala na trsovji, ni res, vendar je dobro zarano škropiti proti tej novi sovražnici naših goric. Pri tem pa treba paziti, da se ne prigodi tako, kakor v neki gorici blizo Lemberga. Tam škropili so tako izvrstno, da je že sedaj vse listje — žolto. Peronospore se jim pač ni treba več bati, a bržčas tudi kadi jim ne bo treba v jeseni zamakati!

(Slana.) V ponedeljek jutro še je na Dravskem polji, ob Pesnici in okoli Maribora bilo nekaj mraza ali slane. To je za dne 9. junija že redka prikazen ali hvala Bogu, škode menimo, da ni posebne.

(Huda ura.) V soboto večer razsajala je po Lebečni in okoli Bežigrada blizo Celja grozna burja. Toča napravila je tam veliko škode, nevihta zmečkala je pa Bežigraskemu posestniku Strikerju ravno kar dodelano veliko uto za seno ter mu napravila pri tem škode za več, nego tisoč gld. Lani podrla mu je „fortuna“ podobno uto ter mu je strela požgala Goréčko.

(Za šolo.) G. Franc Železinger, profesor v Ptuji in krajni šolski ogleda narodne šole v Ptujski okolici, je tej šoli krasno in drago podobo našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. veledušno podariti blagovolil, ter mu za-njo najprisrčnejšo zahvalo izreka šolsko vodstvo.

(Umrli) je g. Rajko Hönig, nadučitelj na 1. deški šoli v Mariboru. Pokojni je imel veliko zaupanje pri svojih tovariših in je bil delaven šolnik.

(Sanje.) Ljubeznjiva „D. W.“ v Celji zatrjuje v št. 45 z vso resnobo, da se ji ne sanja o daru milijonov, ki ga je večina v drž. zboru dala poljskim kmetom. Pač resnica, kdor govori tu še odar, on stori prav, če zatrjuje, da se mu ne sanja. V prvem hipu ga pač sodi vsaki, da govori v sanjah.

(Tobak.) Leta 1889 je dobila naša država 78.331.308 gold. za smodke in razne vrste tobaka. V celem je dobila manj, kakor poprejšnja leta. to pa za to, ker je nekaj vrst smodk dražjih.

(Železnica.) Vodstvo južne železnice se pogaja za to, da se prepusti njej voznja na mladi železnici, ki se dela od Radgone v Ljutomer. Le-ta pa mora biti do dne 15. oktobra gotova.

(Šulverein.) Pri občnem zboru šulvereina v Linci je dr. Weitlof naznanil, da ima šulverein na Slov. Štajarji dve ljudski šoli, v Sevnici in pri Šentilji v slov. goricah. Da bi bili le samo te! — V resnici pa jih ima veliko več, n. pr. šole na Pekarjih, v Razvanji in Radvanji pri Mariboru so skorej čisto v rokah šulvereina in koliko še je drugih, katere podpira in rabi v svoje namere!

(Za družbo duhovnikov) so vplačali meseca aprila in maja č. gg.: Šošterič 4 fl., Erjavec, Vraz Jož., Vračun in Lekše po 2 fl., Osenjak in Marinič po 1 fl.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Janko Stanjko, provisor v Tinjah, je dobil isto župnijo. Umrli je dne 4. junija pri č. gg. minoritih v Ptuji č. g. P. Viktorin Slekovec, kaplan pri sv. Trojici v Halozah, v 32. letu življenja. Naj počiva v miru!

Loterijne številke:

Gradec 7. junija 1890:	66, 53, 20, 45, 56
Dunaj „ „	46, 85, 63, 69, 32

Vabilo k občnemu zboru ormoške posejilnice,

1-3

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki bode v nedeljo, dne 29. junija 1890 ob 3.
uri popoldne v Čitalnici Ormoški.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnikovo, polaganje ko-
nečnega računa in bilance za leto 1889.
2. Poročilo nadzorstva o računih in bilanci
za leto 1889.
3. Predlog predstojništva in nadzorstva,
naj se čisti dobiček izroči združnemu pre-
moženju.
4. Dopolnilna volitev blagajnika, oziroma
enega uda v predstojništvo in dveh udov v
nadzorništvo.
5. Mogoči predlogi.

Drugo vabilo.

Ako ob zgorej navedeni tretji uri ne bi
bilo za sklepanje dosti navzočih udov, se koj
s tem vabilom za ta slučaj nesklepčnosti pr-
vega zborovanja odredi v smislu § 33 zadruž-
nih pravil drugo zborovanje na isti den 29. ju-
nija t. l., pa ob pol peti uri popoldne na
istem mestu in z istim dnevnim redom, kakor
je spredaj za prvo zborovanje odločen.

Ormož, dne 3. junija 1890.

J. Vertnik,
knjigovodja.

Dr. J. Geršak,
predstojnik.

Konkurs.

Od okrajnega odbora v Šmariji pri Jel-
šah se mesto živinozdravnika razpiše
s tem le:

Za to mesto je letna plača 260 gld. — in
čez to mu je za nadzorovanje vsakega živin-
skega sejma, ki se jih v okraji na leto 28 šteje
— svota 3 gld. odločenih. Tudi se plača tu-
kajšnjemu živinozdravniku za pregledanje kolin
v Šmarskem trgu na leto 24 gld.

Prositelji za to mesto izvolijo svoje kole-
kovane vloge, ki imajo biti obložene:

1. z diplomom,
2. z domovinskim, ter
3. s krstnim listom, in če mogoče, z dru-
gim spričalom do 15. julija semkaj poslati, in
je tudi spričalo znanja slovenščine pridjati, ker
je dostanje te službe od zadnjega odvisno.

Okrajni odbor v Šmariji pri Jelšah,
dne 6. junija 1890.

1-2

Načelnik: **Anderluh.**

Razpis.

Pri občini Marija-Gradec v prijaznem
Laškem trgu oddalo se bode za sedaj provizo-
rično služba občinskega tajnika z letno plačo
360 gld. in lepim prostim stanovanjem. S to
službo združeno je oskrbovanje pisarij pri dveh
obrtnih zadrugah z letno plačo 120 gld.

Prošnjiki naj vložijo postavno kolekovane,
s potrebnimi dokazi, kakor s spričevali o spo-
sobnosti v občinskih opravilih, o zmožnosti slo-
venskega in nemškega jezika v govoru in pi-
savi, o starosti, o zdravji in o pristojnosti pre-
videne prošnje vsaj do 22. junija t. l. pri pod-
pisanem županstvu.

Pri oddaji te službe oziralo se bode po-
sebnostno na take prošnjike, kateri so slovenske
narodnosti ter so že služili ali še služijo kot
občinski tajniki.

Županstvo Marija-Gradec v Laškem trgu,
dne 29. maja 1890.

1-2

Župan: **M. Ojsteršek.**

Ravnokar je na svetlo prišla knjižica:
Slike sv. Križa pri Mariboru,
razložene v osemnajstih govorih.

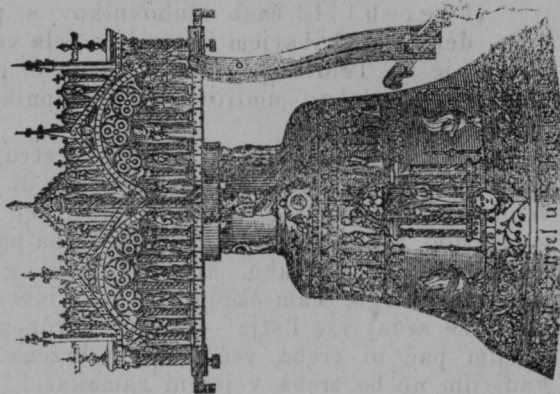
Spisal in založil **J. Sattler,** župnik.

140 strani. Cena 25 kr.

Dobiva se pri založniku in pri knjigarj
Placerji v Mariboru.

Priporočba.

Priporočamo se čč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom za napravo turnskih zvonov v
vseh glasovih v velikosti ter prevzamemo po-
roštvo za natančno vbranje in skrbno delovanje.
Imamo tudi cerkvene svečnike, ubrane oltarne
in žagredne zvončke.

Nešteta priznanila gledé izdelanih zvonov
leži pri nas na ogled.

Jan. Denzel-novi sini
v Mariboru na Dr.

2-3